

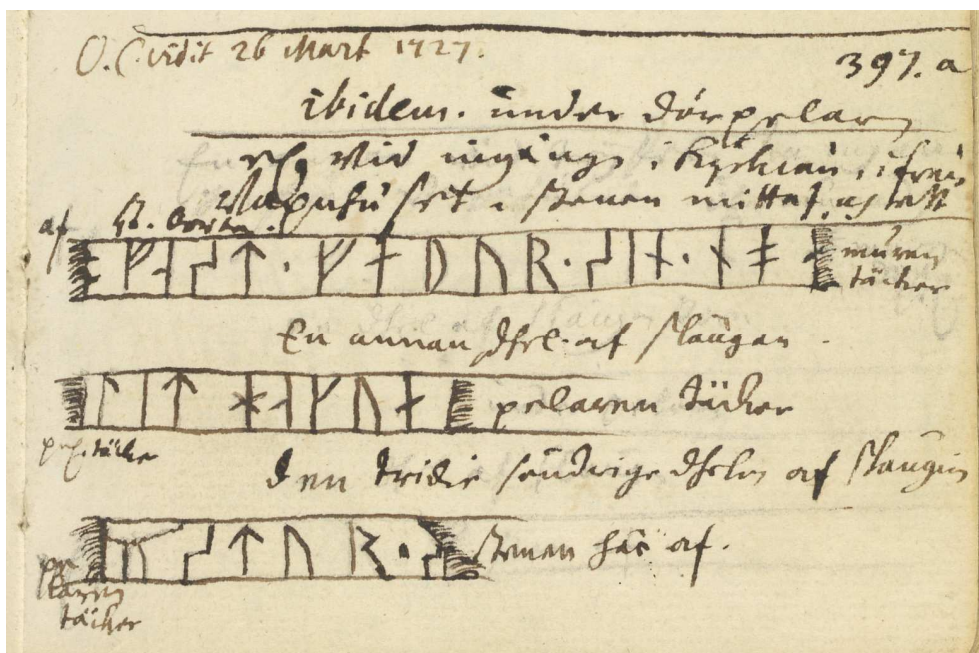
U 1037 Tensta kyrka

Litteratur: A. Ruprecht, Die ausgehende Wikingerzeit im Lichte der Runeninschriften (1958), s. 73 f., not 123.

I UR (4, s. 282) återges inskriften på den numera försvunna runstenen efter träsnittet i Bautil (B 499) och en läsning av Olof Celsius från 1727, men ett fel har insmugit sig i slutet av translittereringen. Runan 29 och det följande skiljetecknet har nämligen blivit omkastade. Dessutom framgår av Celsius' uppteckning att runan 29 bör ha varit **s**. Med denna korrigering är det möjligt att tolka ytterligare två ord och inskriften kan återges på följande sätt:

... lit hakua ...fast · faður · sin · noa ... ustur · s...a ka...
5 10 15 20 25 30
 ... lēt haggva ...-fast, faður sinn, ...[s]ystur s[īn]a ...
 »... lät hugga ...-fast, sin fader, ... sin syster ...»

Till läsningen: Framför 10 **f** har Celsius vid brottkanten antytt något som liknar de högra bistavarna i en **o**-runa. Det är dock osäkert om han här verkligen har avsett en runa. Runan 29 återger Celsius som en bakvänd **s**-runa där den övre hälften av det översta ledet saknas. Att denna läsning måste vara riktig antyds även av B 499, där runan är återgiven som en **n**-runa med ensidig bistav snett nedåt höger (†). Runorna 30–32 saknas hos Celsius och bygger på B 499. Att döma av träsnittet har det i lakunen mellan runorna 29 och 30 funnits plats för högst två runor (se UR 4, s. 283, fig. 245).

Olof Celsius' uppteckning av inskriften på U 1037 Tensta kyrka i Svenska runstenar 1 (KB, Fm 60:1, s. 397). Foto Esbjörn Eriksson/KB.

21–23 **noa...** bör utgöra början av ett personnamn, men det är oklart vilket. Det bibliska *Noa(k)* är knappast aktuellt, eftersom det saknas i svenska medeltidskällor och först tycks ha kommit i bruk under nyare tid (se I. Modéer, Svenska personnamn (1964), s. 76).

Runföljden 24–30 **...ustur · s...a** skall säkert uppfattas som resterna av sg. ack. *systur sīna* »sin syster» och de två följande runorna **ka** bör då utgöra början av ett kvinnonamn. Vi känner sedan tidigare 15 svenska runstenar som är tillägnade en syster. Till dessa kan nu alltså läggas U 1037.

Arendt Ruprecht (1958, s. 73 f.) har tidigare argumenterat för att runföljden 24–28 kan vara rester av substantivet *stýrimaðr*, men hans rekonstruktionsförslag (bl.a. »**hōn [uarþ tauþr i faru] sturi[maþr] akā (...?)** 'Er fand den Tod auf Fahrt, der Schiffsführer Akis (??)'») måste i och med det ovan påpekade tryckfelet anses vara överspelade

Vissa av runformerna och då särskilt den bakvända **s**-runan i kombination med bruket av verbet *haggva* 'hugga' i resarformeln tyder på att U 1037 kan ha varit ett verk av runristaren Likbjörn. Denne ristare har med säkerhet signerat tre stenar i Uppland: den numera försvunna U 1074 i Bälunge kyrka, U 1095 Rörby, Bälunge sn samt en runsten vid Uppsala domkyrka (U Fv1976;104). Möjligen kan hans signatur också ha funnits på den numera försvunna U 1038 vid Altomta i Tensta sn (se M. Källström, Mästare och minnesmärken (2007), s. 398 f.). Beträffande karakteristiska drag i Likbjörns ristningar, se H. Gustavson, Runfynd 1975, Fornvännen 71 (1976), s. 105, samt M. Källström, Lost words in personal names in Viking Age runic inscriptions, i: Probleme der Rekonstruktion untergegangener Wörter aus alten Eigennamen (2010), s. 181.

Detta dokument ingår i ett digitalt supplement till *Upplands runinskrifter*, en del av korpusverket *Sveriges runinskrifter*. Supplementen publiceras fritt tillgängliga på Internet.

Texten är ännu preliminär och kan komma att revideras. Hittar du felaktigheter eller känner till källor som inte har utnyttjats är du välkommen att meddela författaren dessa på nedanstående e-postadress.

Författare: Magnus Källström
E-post: magnus.kallstrom@raa.se

Riksantikvarieämbetet
Box 1114, 621 22 Visby
Tel. 08-5191 8000, Fax 08-660 7284
www.raa.se